

TALLINNA POLÜTEHNIIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 17 (943)

Reede, 11. mai 1979

XXXI aastakäik

VÖIDUPÜHA RAHVAMATK—TSIVIILKAITSEÜRITUS

Võidupüha, Suure Isamaasõja 1418 ränkraskele argipäevale järgnenud võidu päeva tähistasid nõukogude inimesed juba kolmekümne neljandat korda. Sellele päevale minnakse alati vastu saavutustega oma töodes ja tegemistes, meenutatakse võitlustandritele jäänud seltsimehi ja seatakse sihte edaspidiseks.

Meil TPI-s on kujunenud toredaks patriootiliseks traditsiooniks tähistada Võidupüha rahvamatkaga. Selle üritusega meenutame pingerikkaid Suure Isamaasõja võitluspäevi ja püüame pisutki kogeda neid raskusi, mida talusid sõjamehed, läbides jalgsirännakul tuhandeid kilomeetreid.

Riigikaitseks valmistumine on iga nõukogude kodaniku püha kohus, selleks peab valmis olema ka instituudipere. Tsiivilkaitse kohustusliku miinimumprogrammi läbimine igal aas-

tal, kolmanda kursuse üliõpilaste põhjalik tutvumine tsiivilkaitse küsimustega õppeprotsessis, tsiivilkaitse päevad teaduskondades, meesüliõpilaste valmistumine teenistuseks Nõukogude Armees ohvitseridena ja instituudi tsiivilkaitse teenistuste ning formeeringute erialaline ettevalmistus on lülid selles töös.

Sellesse ahelasse lülitasime käesoleval aastal ka Võidupüha traditsioonilise rahvamatka.

Ohu korral evakueerub instituut Tallinnast, jätkamaks vähem ohustatud paikkonnas õppe- ja teadustööd. Enamik meie perest sooritab selle ettevõtmise jalgsirännakuna. Rahvamatkal proovisimegi osa sellest rännakust läbi viia.

4. mail sõjalise kateedris õpustel viibinud 27 õppegruppi sooritasid rännaku kogu tema pikkuses. Rännak toimus instituudi tsiivilkaitse plaani kätke-

tud režiimi kohaselt, relvajõudude määrustikus ettenähtud reguleerimise, julgestuse, varjumise ja muude nõuete täitmisega.

Teaduskondade matkakolonid läbisid rännaku lähtepunkti instituudi tsiivilkaitse plaanis ettenähtud järjekorras ja aegadel ning jätkasid rännakut kehalise kasvatus kateedri poolt kavandatud marsruutidel VTK normatiivide täitmiseks.

Rahvamatk oli sissejuhatusks maikuu lõpupäevil toimuvale instituudi tsiivilkaitse kompleksõppusele — üritusele, mille läbiviimise tase annab hinnangu õppeaasta jooksul tehtud riigikaitse alasele tööle instituudis.

Tsiivilkaitse staabiülem
HARRI LESSEL

SUUR «JALUTUSKÄIK»

Juba maailmakuulsad naljamehed Ilf ja Petrov märkasid taiplikult, et inimkonna suurema ja sealjuures parema osa moodustavad jalakäijad. Me kohtame neid kõikjal ja ühine me nendega, oleme nendega nende rutus ja filosoofilises rahu. Tõepoolest, jalgsi võib muidugi käia mitut moodi. Võib jalutada neiuiga tasakesi kuuvalgel või siblida päeva ajal treppidest üles-alla, asja pärast muidugi, eks ju?

On veel noor hommik ja uduvine TPI staadioni mändide vahelt äsja kadunud pilvesäbrufisse taevahalli. Staadionimuru on aga tulvil otsustavust, teotahet ja julgustavat naeru. Oma kaks ja poolsada poissi on hakkamisel, et minna rännakule, mille teine otspunkt asub tubli 40 versta eemal.

Sõnad lausuti ja ees oetasid teod. Hakkajad noored pidid proovima sel pikal matkateel oma võimeid, tahtejõudu ja püsivust. Ikka 50 minutit marssi ja 10 minutit turgutamist ja samamoodi edasi, vahepeal ka tund lõunaleivale. Need, kes tundsid juba alguses, et konstruksioon vastu ei pea, tunnistasid selle ka puhtsüdamlikult

üles. Nad pandi teed juhatama, liiklust reguleerima. Ülejäänud aga rügasid kilomeeter kilomeetri järel, kuum päike ülalt, sõbramehe ähmine kõrvalt toeks.

Kevad oli jõudnud juba metsaalusesse sinilillenõo peuis-tata ja vana maantee kuulas mõnuga oma turjal jalatatsumist ja lindude lõputut vidinat.

Kui pool tervest läbi sai, oli juba üks saateauto ohvreid täis. Mitte et selle lahingumarsi juurde oleks ka sõda mängitud, vaid aitas ka ebaõnne tunnet valitud «isekäijatest» ehk jalanoõdest.

On kombeks saanud tähistada Võidupüha rahvamatkaga. Hüva taval! Me nagu võtaks pisutki isade võitlusradade raskusi endi kanda. Mis sellest, et me ei tea, mis on sõda ja oma kaasaja heaolule tuginedes püüame seda ehk unustadagi...

Päev on jõudnud juba jupi üle keskmise tiksuda, me seisame sirgotes ridades, mälestusmärgi jalamil lebab igiroheline kuusevanik, tuul sakutab tõrviku tahmavat leeki, metsaalune on sini-sinine, taevast veelgi sinisem. On miiting, leinaminut, vaikus.

Kell tiksus viis saama. Tee on

lühikeseks kulunud, jalad samuti. Iga samm on päris piin, vaid üksikud optimistid proovivad laulda, väsinud on kõik, jalad on maru valusad.

Lõpp. Seda tunnet, millega lõpetab maratonijooksja, pikamaasusataja, tundramatkaja, peab ise kogema. Jõud kohale ja koivad sind enam ei kannu, nii vajudki niiskele mullale bussi ootama.

See juhtus tõemeeli 4. mail ja kaastegevad olid TPI sõjalise kateedri õppejõud, tudengid — Filtri tee reedene vahetus.

Üritus traditsioonilise rahvamatka kõrval oli esmakordne ja üks mõnigi asi seetõttu poolikult läbi mõeldud, kuid eks väsinuma paistab mõndagi mustemana kui tegelikult on. Üks kripeldab hinge küll. Hea, et lõunaajal ka puhvet meile järele jõudis, paha, et tühje pepsipudeid tagasi ei võetud. Need jäid nüüd mingit lagendikku ilustama või said hoopis müüjannade akordpreemiaks!

Üks «jalutaja» paar päeva hiljem

PARTEI-KOMITEES

● NLKP liikmeks võeti vastu peennõuandja kateedri insener AIN VISSSEL ja põlevkivikeemia ja sünteesi probleemilabori insener INNA KURVITS.

● NLKP liikmekandidaadiks võeti elektroautomaatikateaduskonna prodekaan, automaatika kateedri dotsent ARNO ANNUS.

● Teadustöö plaanidest kõneles teadusprorektor HEINO LEPIKSON.

● TPI poliitühenduste tegevuse komisjoni moodustamisest kõneles parteikomitee sekretär AADU TALTS.

INSTITUUDI NÕUKOGUS

Instituudi nõukogus arutati 17. aprillil üldteoreetiliste õppeainete teaduskonna töö 1974—1979.

Kuulati ära üldteoreetiliste õppeainete teaduskonna dekaani dots. E. Kogermani ja kontrollkomisjoni esimehe dots. J. Võrgu ettekanded ning järgnevad sõnavõetud. Märjiti järgmist.

Kümme aastat tagasi eksperimendi korras loodud üldteoreetiliste õppeainete teaduskond on end täiesti õigustanud.

Vaadeldaval perioodil on teaduskond põhitähelepanu pööranud õppetööle. On evitatud

õppetöö kontrolli- ja arvestussüsteem. Kaks korda semestris tehakse kokkuvõtteid koondtabelites, mis lubavad analüüsida õppetööd ja võtta meetmeid eksamisessiooni kordaminekuks. Õppejõud teaduskonna kateedrite õpetatavates ainetes on pidevalt tõusnud. Pedagoogiline kaader koosneb enamuses suurte kogemustega õppejõududest. Koosseisuliste õppejõudude keskmine pedagoogilise töö staaž kõrgkoolis on üle 15 aasta. Et koosseisu muutused on minimaalsed, siis ahvardab teaduskonda pedagoogilise kaadri vananenamine. Prægu on õppejõudude keskmine vanus ületanud juba 44 aastat ning ulatub mõnes kateedris isegi 45—48 aastani.

Rahul ei saa olla pedagoogilise kaadri teaduskvalifikat-

siooniga. Teaduskonnas on 53 teaduskraadiga või -kutsega õppejõudu, s. o. 38% koosseisuliste õppejõudude arvust. Viies kateedris kuuest pole jõutud teaduskvalifikatsiooniga õppejõudude optimumpiirini. Vaadeldaval perioodil kaitsiti teaduskonna õppejõudude poolt kokku 9 kandidaadi- ja 1 doktoridissertatsioon, viimase kolme aasta arvele jääb neist aga ainult kaks. Teaduskvalifikatsiooni tõstmise plaani võlglasti on 12, vaid neljal neist on eeldusi võla likvideerimiseks lähemal ajal. Õppejõudude pedagoogilise kvalifikatsiooni tõstmise toimub plaanipäraselt.

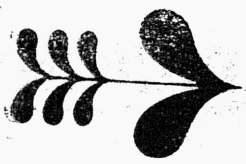
Hinnatav on metoodikatöö. Nelja viimase aasta jooksul on koostatud ja välja antud üle 90 mitmesuguse materjali. Kõik (Jätkeb 2. lk.)

TPI—RAHVAMAJANDUSELE

Eile kell neli avati spordihoones (Ehitajate 4) näitus TALLINNA POLÜTEHNILINE INSTITUUT RAHVAMAJANDUSELE.

Fotodes ja tekstides kõnelevad õppe- ja teadustööst kõik meie teaduskonnad. Osa väljapanekuist on pühendatud komsomolielule ja üliõpilasklubi tegevusele, spordile.

Lähemalt kommenteerime TP järgmises numbris. Näitus on avatud 27. maini.

AIVAR VALDES

KUI ELUHOIAK POSITIIVSELT KÜÜNILINE,

ei argipäevas kohta ole valul. Sa jõudehetkil oled liüriline, sind ikka mingi võte hoiab jalul.

Stiil annab paljut, mitte kõike. Hetkiirusel ei ole valeraha maitset. Üksteise järel elad elulõike. Mil määral vajab keegi endakaitset?

EI OLE VÕORAD ME. VAID JUHUTAVAD. Ka ühes lauas vahel tuleb olla. Aeg paigal on. Kuid kellad ruttavad. Morss klaasides ja vaasis karukollad.

Jutt sujub. Piisavalt on mõtteid. Üks kerge fraas. Pakk sigarette. Kõik meenutama paneb kulund võtteid. Ning kõiki tundeid pakud täie ette.

Kui liiga kauaks eksid unistustelinna võib kogu elu naeruväärseks minna.

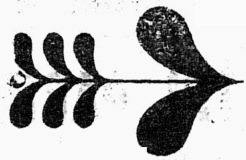
TEED KOKKUVÕTTEID. ANNAD ARU.

Iseendale. Ei muile. On rahulolul piisav varu. Ei mõelda tihti möödas kuile. On tähtis ilme. Kokkuvõtte vorm. Ja esmapilgul näha olev sisu. Küll ainult kaugelt riivab torm. Jääväärtusi me maha küll ei kisu. Ei mudatiikidest me räägi. Ei tauni naabri suitsumarki. On kevadtalvel õhukene jäägi. Me oma lapsed jäävad lasteparki.

PEETER NOVOD

ERAUIDUD

Jõhvikad on lepatriinu pisarad. Jaaniuss võib tulekahju tekitada. Mets eksis teekäijasse ja ei osanud sealt enam välja pääseda. Kodukäija! — inimene tuli metsa. Kassid unustasid oma käpad metsa. Oravad on veel sündimata puude mõrtsukad.

PEETER NOVOD

LEIB

Leib on armastus kollaste viljatekkide all, päike tüdruku vereringes, asendamatu kehas ja hinges: nalg, iha, janu.

MAI

Toomingate aeg on tüürike ja külm Löhn joovastab aga suretab Kivide sosinat ei kuule Teod on veel varjul oma majakeses Nagu kerjus kükitab maahing harva päikese paistel

Pöialpoisi parem pöial valutab.

Kirvevars suri metsas häbisse.

Metsa piibel on muld.

Raamatud on mõtete ämmandamad.

Üks võpatab, kui kell heliseb.

Lusikad on söögiate sõrmed.

Kojamees korgitab asfalti, et selle alt tolmumäe saada. Ta tahab «Kuldse Luua» ordenit pälvida.

punased lepatriinud sinu silmades

ärkavad sirutavad tiibu lendavad vastu laeakent ja valgusse jäävad väikesed kõrbenud servadega augud

kuud nädalad püevad tiksuvad kelli pulss südameid liivakell volab ajas ja ojas

mees tapleb mehega masin masinaga rohi rohuga maa maaga jumalad jumalatega nagu ingliperud vilistavad kuulid

Diivanis on igal öösel maavärisemine.

Kacrahelbed keedavad gaasipliiti.

Tuuakse puid, pannakse küdemäe, aga ahju ei ole. Nii tekiavad tulekahjud.

Teleri külmsilm — elu kinnises raamis.

Kaktuse ümber valutab isegi õhk.

Kuskil peab elama: koer kuudis, kala meres, inimene toas.

AIN RUUVET KULLA VORNO

ITAALIAS

Jagatud rööm on mitmekorne rööm. Ja kuigi ajaleheartiklis on peaaegu võimatu edasi anda lühikese, kuid muljeteist tulvil Itaalia-reisi elamusi, kohustab ja innustab kirjutama eelpool öeldu.

A/ü tuusik viis meie turistikgrupi 7. jaanuari varahommikul Moskva Šeremetjevo lennuväljalt TU-154 pardal üle Alpid ja Veneetsia Milaano lennuväljale. Seal ootas meid firma «Etili» kenä ja tähelepärelilik giid Giordanka ning mugav autobuss meloodilise helisignaali ja korrektse ning eeskujuliku sõiduuskusega juhi Angeloga. Nemand saatsid meid kogu reisi vältel kuni lõpppunktini Itaalias Rooma lennuväljal.

Reisi avaakord Milaano oli lühike, kuid võimas oma suurima gooti stiilis ehitise — 5-löövilise toomkirikuga, mis viskus hoogsalt ja graatsiliselt kõrgusse võimsa mälestusmärgina inimeste kätetoole. Kuulsat La Scala teatrit nägime küll vaid väljast ja fuaajee poolt, kuid tuli end lohutada sellega, et kõike nagunii ei jõua inimene oma silmaga näha.

Sama päeva õhtueine ootas meid juba mugavas Torino hotellis «Imperia». Teenindati kõikjal külalishakelt ja eeskujulikult, kuid kaks päeva «Imperias» jätsid meile kõige hubasema ja südamelikuma vastuvõtuaga peatuspaiga mälestuse.

Torino on Alpidel jalamil Po jõe kaldal asuv tööstuslinn. Siin asub aga ka Euroopa suurim egiptoloogiamuuseum, automuuseum, arheoloogiamuuseum, Palazzo Madama — antiikmuuseum. Torino olevat ka Itaalia kõige rohelisem suurlinn, alleede linn. Põhja-Itaalias on viimasel ajal hakatud rohkem mõtlema tööliste heolule. Suur osa selles on ametiühingutel. Nii on ka Torino ehitatud suur klaasist «Töö Palee», kus tööliste saavad korraldada koosolekuid, koosviibimisi jne.

Torinost väljusime 7° külma ja lumesajuga. Ootas ees sõit Loode-Itaalia ja Sveitsi merevärvasse, vanasse ja ka praegu tähtsasse sadamalinna Genuasse. Eeskujulik autostraad (kõikide suurte autoteede ehitus on nõudnud miljoneid liire, seetõttu on nad küll väga heas korras ja liiklusohutuse

* Kuidas Pisa torni loodi saada? Asetada maa ja fotograaf kaldu!

tagatisega, kuid maksulised) mattus vahetevahel läbipaistmatusse uttu. Nii varjus meie silma eest palju ilusat maastikku, mis rohkete tunnelite vahel kõrguse kas mägedes või peitus sügavates orgudes.

Genua vanalinna tänavad on kitsad ja maalilised. Linn kõrgub pikki mererannikut mäenõlvadel 30 km ulatuses. Nagu kõikides meie külalstatud Itaalia linnades, on ka siin palju kauneid arhitektuurilise ja ajaloolise väärtusega kirikuid, paleesid. Ilus romaani stiilis Santa Maria di Castello kirik, San Agostino, endine renessansstiilis, doodžide palee ja raekoda.

1922. a. toimus Genuas tähtis konverents majandus- ja finantsküsimustes 34 riigi osavõtul; nende hulgas olid ka Nõukogude Venemaa ja Eesti.

Siis ootas meid maailmakuulus Pisa, esmajoones muidugi oma viltuse kellatorniga. Üllatas aga ka samasse ansambliisse kuuluv romaani stiilis viielöviline toomkirik, eriti aga haruldase akustikaga oktagoonne baptisteerium. Esmalt demonstreeris laulu kaja sealne valvur, siis proovisid omahäält ka meie grupi kaks kauni häälega naisturisti. Heliefekt oli suurepärane.

Pisa tänavatel nägime ka vilju kandvaid mandariinipuid sõiduteed palistamas; aedades sidrunipõõsaid.

Nagu heas romaanis, läks ka meie reis tõusva pingega. 11. jaanuaril saabusime kunstikogude ja arhitektuurinälestuste poolest rikkasse Dante Alighieri sünnilinna Firenze.

* Meie koos giidiga Rooma tänaval.

Linn paikneb Arno jõe kallastel. Jõgi põhjustas 1966. a. novembris suure üleujutuse, mis firenzestel nõudis palju ohvreid ja hävitas palju väärtuslikku. Peatusime hotellis «Bonciani». Hotelli seinal oli näha triip, umbes öla kõrgusel, mille oli jätnud sissetunginud vesi.

Tutvusime ilusa gooti stiilis Santa Maria del Fiore katedraaliga, San Giovanni baptisteeriumi, Santa Maria Novella ja Santa Croce kirikuga. Nägime renessansiaja ehitusmeisterite ideaali, täiuslikult harmoonilist kuplit viielöövilisel kaunil toomkirikul. Kõik sakraal-ehtised on rikkad kunstiväärtustest ja seetõttu enamik neist muuseumid.

Nägime kuubitaolist sisehoovi ja seda ümbritsevate arkaadidega linnapaleed Palazzo Medici-Riccardi'it ning gooti stiilis kuulsat profaanehitist, kindlusetaolist Bargellot. Vanalinna keskne ehitus on sammaskäigu ja 96 m kõrguse torniga raekoda Palazzo Vecchio. Selle esisel väljakul on Michelangelo, Donatello jt. skulptuurid.

Kuulus on ka Ponte Vecchio sild Arno jõel. See olevat «naiste paradisi ja meeste põrgu». Kinnine jalakäijate sild on terves pikkuses palistatud kahel pool asetsevate kullassepaaridega, mille vaateaknad oma rikkalike väljapanekutega ostma meelitavad.

Siinsetes kuulsates kunstigaleriides, renessansstiilis Palazzo degli Uffici's ja Palazzo Pitti's saime kiire, kuid mõjusa ülevaate Itaalia ja Lääne-Euroopa kuulsate kunstimeist-

rite loomingust. Kaks väsitavat, kuid meeldival muljetterikast päeva panid mälus karussellina keerlema Brunelleschi, Donatello, Botticelli, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Verrocchio, Tiziani, Raffaeli, Murillo, Goya jt. kuulsad teosed.

Kas just kõik teed viivad Rooma, ei tea, aga meie sõit «Päikese autostradil» viis meid küll Rooma poole. 13. jaanuari hommikul alustasime Itaalia reisi kõige pikemat bussiõitu. Ilm oli soe, päikeseline. Uudistasime bussiaknast peagi meist vasemale jäävat Apennini mäestikku, loodust ja Rooma lähistel kulgevat muistset akvedukti.

Itaalia pealinn oma kolme miljoni elanikuga paikneb kaheteistkümmel künkal Tiberi jõe kallastel. Kuigi Rooma hakkas oma juhtivat osa kunstielus kaotama juba XV sajandil ja muutus ideoloogilise reaktsiooni kantsiks, on ta tohutute kunsti-, arhitektuuri- ja ajaloo-väärtuste varamu. Siin asub ka maailma üks võimsamaid raudteejaamu — Termini jaam.

Roomas külastasime Colosseumi — vanarooma amfiteatrit, mis valmis a. 80. Neljakorraline ellipsilise kujuline pool-sammastega arkaadidele toetuv, keskel asuva areniga hiiglane, mis mahutas umbes 50 000 inimest, on varemets, kuid mõjub sellisenagi võimsalt. Vaatlesime kunagist koosolekute väljakut Forum Romanumi, kus praegu seisavad vaikuses antiiktempelite varemed.

(Lõpp järgmises TP-s)

KÕIGE, KÕIGE, KÕIGE...

* Kõige pikemad vuntsid olid Hans Lansethil Norrast — 534 cm.

* Kõige kauem kestavad ajuroperatsioonid — kuni 16 tundi.

* On vähe inimesi, kes suudavad minutis öelda üle 300 sõna. Üks, kes sellega hakkama sai, oli kadunud USA president Kennedy — 1961. aastal ühel avalikul esinemisel ütles ta minutis 327 sõna.

* Suurim kõrgus, mille koer on ületanud, on 2,9 m. Suurim koera nihutatud koorem on 1,4 tonni. Sellega sai hakkama eskimokoer Charlie.

* Madudest on kõige suuremad ja raskemad anakondad. 1944. aastal tapati Orioco jõel anakonda, kelle pikkus oli 11,43 meetrit ja kaal 450 kg.

* Maailma kalleim veinipudel müüdi 1969. aastal Londonis 220 naela eest. Selleks õsutus ungari tokai aastast 1811.

* Suurim hind, mis on makstud kunstniku töö eest veel tema eluajal, oli 1950 000 dollarit ja see anti P. Picasso kahe maali eest.

* Kõige vähem sõnu (340 sõna) on taki-taki keeles, mida kõnelevad mõned Prantsuse Guajaana indiaanlased.

Lähik: «Guinness Record Book» Tõlkinud TOOMAS MIRING

Ettevõtlik prantslane Jean Dupont mõtles välja lihtsa triki, et ilma rahata süüa. Veidi enne viimase roa kallale asumist peitis ta eelnenud roa jääkidesse ussikesi, kutsus siis kelneri ja kaebas sellele. Paljudes restoranides saavutas ta selle, et tal ei tulnud toidu eest tasuda, tema ees isegi vabandati. Kuid üks Chaumonti restoranipidaja tundis ta ära ja asus meest hõõlega jälgima. Peagi avastas ta peituse ja kutsus kohale politsei.

Pariisi moemaja Courrèges laskis müügil vihmavarju, mis on mõeldud korraga kahele inimesele. Valmistatud on see beežist, valgest või läbipaistvast polüamiidist. Eriti sobib uus vihmavari armunutele. Juba hulga aastate eest ütles tuntud laulude autor George Bransane, et «oleks hea vahetada väike tükike paradisi suure tüki vihmavarju vastu».

Ajakirjast «VLASTA»

